

Aan de Minister van Economische Zaken

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**
Directie Innovatie en Kennis

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

28 augustus 2024

Kenmerk

DGBI-I&K / 86651871

nota

Beslisnota update visietraject biotechnologie incl.
STT-rapport 'Stippen op de horizon –
toekomstbeeld biotechnologie 2030-2050'

Kopie aan

[Redacted]

Parafenroute

[Redacted]

Bijlage(n)

2

Aanleiding

In maart 2023 ontving het kabinet de Trendanalyse Biotechnologie¹. In de kabinetsreactie van december 2023² is - in lijn met het advies uit deze Trendanalyse - het startschot gegeven voor het opstellen van een kabinetsvisie op biotechnologie. Het thema biotechnologie raakt verschillende departementen. Om de kansen van biotechnologie optimaal te benutten en daarbij oog te hebben voor mogelijke dilemma's en risico's, werken de ministeries van EZ, IenW, VWS, OCW en LNVN gezamenlijk aan de interdepartementale kabinetsvisie. Het ministerie van KGG zal in het vervolgtraject ook betrokken worden.

In het Regeerprogramma³ wordt biotechnologie genoemd als waardeketen waarin Nederland een sterke positie wil (houden). Ook in de Tweede Kamer is veel aandacht voor het onderwerp: in oktober vinden diverse debatten plaats die gaan over of raken aan biotechnologie. Het zou goed zijn de Tweede Kamer ruim voor die tijd te informeren over het visietraject biotechnologie. Als onderdeel van het visietraject is een rapport opgesteld door Stichting Toekomstbeeld der Techniek (STT), wat met de Kamer moet worden gedeeld.

Advies

- Akkoord om het interdepartementale traject kabinetsvisie biotechnologie voort te zetten met als inzet deze visie begin 2025 op te leveren.
- Akkoord met het versturen van de voorliggende Kamerbrief en het rapport van STT, door u en de staatssecretaris van IenW, mede namens de bewindspersonen van LNVN, VWS en OCW.

¹ TK 27 428 nr. 397

² TK 27 428 nr. 400

³ TK 36 471 nr. 96

Kernpunten

- De brief start vanuit de algemene lijn van het Hoofdlijnenakkoord/ Regeerprogramma en licht met een aantal voorbeelden de potentie van biotechnologie toe. Ook worden dilemma's en randvoorwaarden geschetst.
- Beschreven wordt welke voorbereidende stappen zijn gezet om te komen tot een kabinetsvisie biotechnologie ('fase 1'). In fase 1 stond het opstellen van mogelijke toekomstscenario's door STT centraal. Met deze Kamerbrief biedt u het STT-rapport (*Stippen op de Horizon – Toekomstbeeld biotechnologie 2030-2050*) aan de Tweede Kamer aan. In de voorliggende Kamerbrief wordt *niet* inhoudelijk ingegaan op de uitkomsten van het rapport, het rapport wordt juist gebruikt in de daadwerkelijke visievorming in fase 2 van het visietraject.
- In september start 'fase 2' die -met behulp van diverse bouwstenen- in de kabinetsvisie biotechnologie resulteert (planning begin 2025). Daarna volgt 'fase 3' die bestaat uit een gezamenlijke actie-agenda.

**irectoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**
Directie Innovatie en Kennis

Kenmerk
DGBI-I&K / 86651871

Toelichting

Inhoud brief

- De verschillende toepassingen van biotechnologie kunnen een bijdrage leveren aan uitdagingen/problemen waar Nederland en de wereld momenteel voor staan op het terrein van onder andere voedselproductie, gezondheid en circulaire economie. Daarbij valt te denken aan planten beter bestand maken tegen droogte, ziekte of plagen, en het ontwikkelen en produceren van nieuwe vaccins of alternatieve eiwitten. Dit biedt ook kansen voor de Nederlandse economie en het bedrijfsleven. Nederland heeft hierin een sterke kennispositie en toonaangevende bedrijven. Biotechnologie is dan ook gekozen als één van de prioritaire technologieën in de Nationale Technologie Strategie (NTS)⁴ en het rapport 'Groeimarkten voor Nederland'⁵.
- Het kabinet herkent en erkent bovengenoemde potentie en kansen. Ook spelen er dilemma's, bijvoorbeeld welke biotechnologische toepassingen wel of niet maatschappelijk wenselijk zijn en welke ethische aspecten daarbij spelen.
- Naast dilemma's zijn er ook risico's. Het kabinet stelt randvoorwaarden aan diverse vormen van veiligheid (patiënt, voedsel, milieu, internationale samenwerking).
- Om de potentie van biotechnologie te benutten met oog voor de dilemma's en risico's, werkt het kabinet aan een visie op biotechnologie. Daarin wordt een stip op de horizon gezet: waar werken we naar toe, hoe verhouden de kansen zich tot de dilemma's, waar zetten we op in, wie heeft daarbij welke rol? Hiermee wordt invulling gegeven aan het advies van de Trendanalyse Biotechnologie 2023. Ontwikkelingen en activiteiten op internationaal, en met name Europees, vlak worden hierin meegenomen.

Rolverdeling en verantwoordelijkheden ministeries i.r.t. visietraject biotechnologie

- **EZ:** innovatiebevordering, versterken verdienvermogen, versterken weerbaarheid inzet op een sterk industriebeleid en ondernemersklimaat, beschermen van hoogwaardige technologieën en verminderen van risicovolle strategische afhankelijkheden voor onze economische veiligheid en weerbaarheid;
- **IenW:** benutten van kansen die biotechnologie biedt voor o.a. circulaire economie, drinkwater, afvalzuivering en stellen van randvoorwaarden op gebied van milieuveiligheid, milieurisico's en milieubelasting;

---

⁴ TK 33 009, nr. 140

⁵ TK 33 009 nr. 137

- **LNVN**: voedselzekerheid, landbouw- en veredelingssector, alternatieve eiwitten, teelt van biograndstoffen, genetisch gemodificeerde dieren en proefdiervrije innovaties;
- **VWS**: geneesmiddelen, voedselveiligheid, publieke gezondheid en medische ethiek;
- **OCW**: onderzoek/wetenschap, kennisbenutting, human capital/onderwijs.
- De ministeries zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de maatschappelijke dialoog en de ethische aspecten in het integrale visietraject: interdepartementaal worden hier activiteiten op ingezet. Op het eigen beleidsterrein en de ethische aspecten die daar specifiek spelen zijn de individuele ministeries beleidsverantwoordelijk.

**irectoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**
Directie Innovatie en Kennis

Kenmerk
DGBI-I&K / 86651871

Visietraject fase 1 (voorjaar 2024)

- Om te komen tot een visie zijn allereerst toekomstscenario's geschetst. Dit is gedaan door de Stichting Toekomstbeeld der Techniek (STT) met hulp van ca. 100 betrokkenen uit het Nederlandse 'biotechnologie-ecosysteem'.
- In het rapport wordt aangegeven welke beleidsdrivers (knoppen om aan te draaien) aan de scenario's ten grondslag liggen en dat in deze exercitie niet alle beleidsdrivers even hard aan kunnen staan. Dit heeft geleid tot drie typen toekomstbeelden die in het rapport scenariokaarten worden genoemd, te weten 'Biotech NL', 'Europese Allianties' en 'Wetgeving & Wetenschap'.

Visietraject fase 2 (heden-begin 2025)

- Het STT-rapport zal samen met de departementale ambities (in lijn met het Hoofdlijnenakkoord/Regeerprogramma) en met onderzoekspublicaties op het gebied van onder meer publieke waarden en dilemma's rondom biotechnologie het basismateriaal vormen bij het komen tot de visie.
- Ook zullen (politieke) debatten input kunnen vormen bij het opstellen van de visie. In oktober staan in de Tweede Kamer diverse debatten geagendeerd⁶.
- In fase 1 bleek grote belangstelling en betrokkenheid van een veelheid aan partijen om mee te denken in dit traject. Er wordt dan ook een webinar georganiseerd om geïnteresseerden vanuit de overheid, wetenschap, markt en maatschappij te informeren over de gezette en te zetten stappen in het visietraject (voornemen is eind september).
- De concept-visie (inhoudelijke afwegingen) wordt in de vorm van een validerende bijeenkomst voorgelegd aan een breed palet aan betrokkenen van kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, marktpartijen en overheid (voornemen is eind november).

Visietraject fase 3 (vanaf Q1 2025)

- Nadat er een kabinetsvisie is op hoe we als Nederland willen inzetten op biotechnologie, volgt de derde fase. Deze moet uitmonden in een concrete uitvoeringsagenda bij de visie, voor zowel de rijksoverheid als andere partijen in het veld.
- Hierbij moet goed worden aangesloten bij andere trajecten die lopen om focus aan te brengen in (financiële en niet-financiële) inzet van andere partijen in het zogenoemde biotechnologie ecosysteem. In het Regeerprogramma geeft het kabinet aan actieagenda's op te zullen stellen die voortvloeien uit de NTS. Deze NTS actieagenda biotechnologie zal samen met veldpartijen worden opgesteld die zich onder andere richt op versterking van kennisoverdracht en valorisatie.

---

⁶ Commissiedebat circulaire economie (2 oktober, Vaste Kamercommissie IenW), commissiedebat tuinbouw, visserij en biotechnologie (3 oktober, Vaste Kamercommissie LNVN) en commissiedebat verdienvermogen (24 oktober, Vaste Kamercommissie EZ/KGG).